

STÁTNÍ VĚDECKÁ KNIHOVNA
Ústav psychologické lékařství
601 74 BRNO, Špilova 1
1984

BULLETIN
PSYCHOLOG
V ČESKOSLOVENSKU

ORGÁN ČSPS

Ročník 15
1984

C 1465/15

330.746

C1465/15

Bulletin Psychológ v Československu slúži pre internú potrebu členov a orgánov ČSPS a SPS. Uverejňuje príspevky, skúsenosti a poznatky týkajúce sa života ČSPS a SPS, práce psychologickéj profesie a členov spoločnosti ako aj anotácie knižných publikácií. Vychádzajú dve čísla ročne. Zasláné príspevky považuje redakcia za definitívne znenie; vyhradzuje si však právo redakčne ich upraviť. Rukopisy nevraciam. Žiadame prispievateľov, aby zohľadnili profiláciu bulletinu. Príspevky posielajte dvojmo, gramaticky a jazykovo upravené s maximálnym počtom opráv 5 na jednej strane, písané obriadok (30 riadkov na jednej strane).

Príspevky posielajte na adresu:

REDAKCIA BULLETINU PSYCHOLÓG V ČESKOSLOVENSKU

Psychologický ústav UK

ul. 29. augusta č. 5

811 08 Bratislava, tel.: 576 01

Redakčnú radu vedie: Doc. dr. Jozef Koščo, CSc.

Podpredsedníčka: PhDr. Olga Kolaříková, CSc.

Členovia: dr. J. Ch. Raiskup, dr. J. Výrost, CSc., dr. R. Kohoutek, CSc., dr. J. Urbanová, CSc.

Výkonný redaktor: PhDr. Elena Hradiská (tel.: 31 40 86)

Bulletin bol zadaný do tlače: január 1984

Bulletin bol vytlačený: júl 1984

Z ČINNOSTI ČSPS A SPS

I. zjazd SPS pri SAV	5
hodnotiaca správa o VI. zjazde SPS (D. Kováč, V. Kovalíková)	5
tvárací prejav na VI. zjazde SPS (J. Vonkomer)	15
lovenská psychologická spoločnosť jubiluje (J. Koščo)	17
psychológia a utváranie osobnosti: čo sa od nás vyžaduje a čím disponujeme (D. Kováč)	24
správa o činnosti SPS od posledného zjazdu SPS (J. Müllner)	42
znesenie valného zhromaždenia SPS	46
loženie ÚV SPS	47
orientačná informácia o priebehu, výsledkoch a stave prác na leislácii psychologickej starostlivosti SSR (M. Kubalák)	48
činnosti Bratislavskej oblastnej skupiny SPS (M. Pardel)	50
ové začlenění psychologů v Jihomoravské základně ČSAV (J. Huřeček, O. Kolaříková)	52
setkání psychologů práce ČSR (J. Čížková)	54
činnosti Západoslovenskej oblastnej skupiny SPS (J. Slávik)	56
yhodnotenie činnosti a plánu práce Stredoslovenskej oblastnej skupiny SPS (M. Šulek)	58

I. Z NAŠICH PRACOVÍSK

ivotno-filozofická problematika v psychologickej poradenskej praxi (E. Krajňáková)	58
angažovanosť podnikových psychológov v protinehodovej a protirazovej prevencii (J. Ch. Raiskup)	62
ýsledky prieskumu vybavenosti manželských a predmanželských poradní Stredoslovenského kraja psychodiagnostickými pomôckami (M. Šulek, A. Redlingerová)	64

II. TRIBŮNA NÁZOROV, DISKUSIÍ, KRITÍK

ochrana psychodiagnostických metód v našich podmienkach (J. Hromý)	66
analýza činnosti a profesiografia (J. Ch. Raiskup)	68

V. PERSONÁLIE (JUBILEÁ)

Noví členovia ČSPS a SPS	75
------------------------------------	----

V. KONGRESY, KONFERENCIE, SEMINÁRE

- Seminář o psychologii utváření a změny postojů (J. V. Musil) 87
Etické problémy v klinické praxi (I. Štětovská) 88
Zpráva o 10. ekologické konferenci (V. Blažek, N. Mikulecká) 91
IV. seminární kurz „Psychológia efektívneho vedenia ľudí pri práci“
(L. Borbély) 92
Pracovní seminář „K metodologickým a metodickým otázkám skú-
mania socialistického spoločenského vedomia (M. Kovačiková) 93

VI. ANOTÁCIE 102

I. Z ČINNOSTI ČSPS A SPS

VI. ZJAZD SLOVENSKEJ PSYCHOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI

Významnou akciou a súčasne vyvrcholením činnosti Slovenskej psychologickkej spoločnosti pri SAV roku 1983 bol VI. zjazd, ktorý charakterizovalo ústredné motto ANGAŽOVANOU PSYCHOLÓGIU PRI UTVÁRANÍ OSOBNOSTI ZA SPLNENIE ZÁVEROV XVI. ZJAZDU KSČ. Vzhľadom na skutočnosť, že tohto podujatia sa mohla zúčastniť len časť slovenských a českých psychológov, uvádzame v bulletine hodnotiacu správu o zjazde, úvodné slovo doc. dr. J. Vonkomeľa, CSc., referáty doc. dr. J. Košču, CSc. Slovenská psychologická spoločnosť jubiluje“ a člena korešpondenta SAV D. Kováča „Psychológia a utváranie osobnosti: čo sa od nás vyžaduje a čím disponujeme“. Podrobná informácia o priebehu zjazdu a jeho výsledkoch bude uverejnená v protokole VI. zjazdu SPS.

HODNOTIACA SPRÁVA O PRIEBEHU A VÝSLEDKOV VI. ZJAZDU SPS

V 25-ročnej histórii Slovenskej psychologickkej spoločnosti boli zjazdy jej členov vždy udalosťami, na ktoré sa medzi psychológmi čakávalo a na ktorých sa radi zúčastňovali. Tí, čo mali záujem nielen o získanie a výmenu odborných informácií, ale aj o osudy psychológie a svojej profesie u nás, si z nich odnášali vždy povzbudivé presvedčenie, že psychológia sa rozvíja a jej poznatky sú potrebné i žiadané v rôznych oblastiach života našej spoločnosti. Mnohým psychológom roztrúseným po pracoviskách, kde ju začínali uplatňovať sami, pomáhali zjazdy udržiavať i zdvíhať si profesijné sebavedomie a stimulovať ich nielen k vlastnej práci, ale aj k činnosti smerujúcej k upevňovaniu miesta a významu psychológie v živote našej spoločnosti.

V dňoch 24.—27. augusta 1983 sa v Bratislave uskutočnil VI. zjazd SPS. Jeho obsah a štruktúru stanovil výbor SPS a jeho predsedníctvo po zvážení návrhov, ktoré došli od jednotlivých členov SPS ako odpoveď na prvú rozoslanú informáciu o konaní zjazdu a na požiadavku výboru vyjadriť svoj názor na to, ktoré otázky by mali byť predmetom rokovania na zjazde a na rokovaniach o ktorých by sa jednotliví členovia chceli zúčastniť:

Výsledný obraz obsahovej a formálnej štruktúry zjazdu sa stanovil takto:

1. 1. Otvárací prejav (J. Vonkomeľ)
2. Príležitostný referát: Slovenská psychologická spoločnosť jubiluje (J. Koščo)
1. 3. Ústredný referát: Psychológia a utváranie osobnosti: čo sa od nás vyžaduje a čím disponujeme (D. Kováč)

II. Devätnásť sympózií diskutantov zahrnutých do 3 blokov

Blok: Socializácia a výchovno-vzdelávací proces (gestorka V. Kovalíková)

1. Socializácia psychického rozvoja v prvých 6 rokoch života dieťaťa (iniciátorka E. Habiňáková, hodnotiteľka D. Kopasová)
2. Stimulácia a motivácia kognitívneho rozvoja vo výchovno-vzdelávacom procese a utváranie osobnosti (iniciátor M. Zelinka, hodnotiteľka O. Árochová)
3. Výchovno-vzdelávací proces v škole a problémy mentálnej hygieny (iniciátor L. Ďurič, hodnotiteľ L. Bača)
4. Psychologické a sociálnopsychologické aspekty mravného utvárania osobnosti (iniciátorka V. Kovalíková, hodnotiteľ J. Gráč)
5. Psychologické problémy znevýhodnených detí a ich výchovy vzdelávania (iniciátor L. Požár, hodnotiteľ L. Košč)
6. Psychologické otázky stability rodiny, výchovy k manželstvu a rodičovstvu a psychologického manželského poradenstva (iniciátorka J. Štúrová, hodnotiteľka E. Šimová)
7. Súčasné a perspektívne problémy rozvoja psychologického poradenstva u nás a vo svete (iniciátor J. Koščo, hodnotiteľ K. Adamovič)
8. Rozvoj nadania a tvorivosti vo výchovno-vzdelávacom procese (iniciátorka M. Jurčová, hodnotiteľ J. Hlavsa)
9. Funkcia osobnosti vychovávateľa (rodiča, učiteľa) v socializácii dieťaťa (iniciátor J. Štefanovič, hodnotiteľ J. Rosina)
10. Psychologické otázky masovej komunikácie a utváranie osobnosti (iniciátorka E. Hradiská, hodnotiteľ I. Šípoš)

Blok: Práca s ľuďmi v procese pracovnej činnosti (gestor J. Daniel)

11. Psychológia v riadení sociálneho systému (iniciátor J. Zelinka, hodnotiteľ V. Kovačič)
12. Systém práce a využitie výpočtovej techniky v činnosti podnikového psychológa (iniciátor M. Kubalák, hodnotiteľ Š. Graca)
13. Psychodiagnostika v podnikovej praxi (iniciátor J. Kuruc, hodnotiteľ I. Nopp)
14. Psychologické poradenstvo v profesijnom vývine a ekonomicko-praxi (iniciátor R. Kostolanský, hodnotiteľ S. Hazucha)
15. Psychologické aspekty pracovnej záťaže a bezpečnosti práce (iniciátor J. Daniel st., hodnotiteľ J. Ch. Raiskup)

Blok: Prevencia pred novodobými ochoreniami (gestor O. Kondáš)

16. Problémy psychodiagnostiky v klinickej psychológii (iniciátor A. Stančák, hodnotiteľ A. Nociar)
17. Psychosomatické ochorenie a stres (iniciátor S. Heřmánek, hodnotiteľ J. Godarský)
18. Otázky psychoterapie a prínosy psychológie v prevencii ochorení (iniciátor O. Kondáš, hodnotiteľ G. Horkovič)

19. Problémy intervencie psychológie do sociálne deviantného vývinu osobnosti (iniciátorka M. Kováčiková, hodnotiteľ L. Juráš)

III. Vyžiadané príspevky

1. T. Pardel: K analýze súčasného stavu v teórii osobnosti
2. J. Vonkomer: Psychologická diagnostika v škole
3. O. Blaškovič: Psychologická problematika učňovskej mládeže
4. V. Kováliková: Psychológia a socialistická etika
5. V. Černý — J. Müllner: Súčasný problémy tvorby a používania psychodiagnostických metód
6. J. Hvozdík: Psychologické služby socialistickej škole
7. E. Urban: Na ceste k všeobecnému psychologickému modelu zdravia
8. I. Ruisel: Prognózy rozvoja psychológie ako vedy

IV. Komunikácia posterami

V. Stretnutia skupín ad hoc

VI. Výstava kníh a výskumnej techniky

VII. Valné zhromaždenie

VIII. Záver zjazdu

Otvorenie zjazdu sa uskutočnilo v kinosále Domu ROH v Bratislave dňa 24. 8. 1983 o 14.15 hodine. Za predsedníckym stolom bolo Predsedníctvo SPS v plnom zložení a títo hostia: doc. dr. Pavol Lomen, CSc. — tajomník MV KSS v Bratislave, prof. dr. Ondrej Baláž, DrSc. — podpredseda VK filozofie, pedagogiky, psychológie a vied o štáte a práve SAV, dr. Marián Medlen, vedúci politickoorganizačného odboru SVOZ-u zamestnancov školstva a vedy, dr. Jarmila Körtiová, vedúca oddelenia v Psychologickom ústave MTA v Budapešti a dr. Eduard Urban, CSc., člen Predsedníctva ČSPS. Zjazd otvoril podpredseda SPS J. Vonkomer prítomným. Rokovanie potom pozdravili predtým uvedení hostia (okrem zástupcu ROH) a písomne profesor RNDr. F. Klix, prezident Medzinárodnej únie vedeckej psychológie, a člen korešpondent B. F. Lomov, predseda Spoločnosti psychológov ZSSR.

Slávnostný prejav venovaný 25. výročiu vzniku SPS pri SAV **Slovenská psychologická spoločnosť jubuluje** predniesol J. Koščo.

V krátkom kultúrnom programe vystúpil komorný orchester umeleckého súboru Technik pri SVŠ v Bratislave.

Potom nasledoval ústredný referát predsedu SPS D. Kováča na tému **Psychológia a utváranie osobnosti: čo sa od nás vyžaduje a čím disponujeme.**

Po skončení otváracieho zasadnutia uskutočnili sa neformálne stretnutia účastníkov zjazdu v kuloároch Domu ROH; členovia ÚV SPS usporiadali pre hostí zjazdu coctail.

Prvý deň rokovania zavŕšil večerný kultúrny program Z rodnej zeme vo veľkej sále Domu ROH, v ktorom vystúpili folklórne súbory Dimitrovec, Gymnik a Vršatec.

Centrálne umiestnené heslo VI. zjazdu SPS vyjadrovalo hlavný zámer rokovania: **Angažovanou psychológiou pri utváraní osobnosti za splnenie záverov XVI. zjazdu KSČ.** Otváracie rokovanie sprístupnili širšej verejnosti Československá televízia Bratislava krátkym šotom v televíznych novinách a podrobnejšie vo večernej spravodajskej relácii Aktuality. Správu o konaní zjazdu vydala ČSTK a krátke informácie o jeho konaní priniesli Čs. rozhlas a denná tlač. Priebeh otváracieho rokovania, na ktorom boli prítomní aj ďalší hostia — predstavitelia viacerých vedec-kých spoločností, je aj fotograficky zdokumentovaný.

Dňa 25. 8. 1983 pokračovalo rokovanie zjazdu vo vysokoškolskom domove Družba sympóziami, tak ako sú uvedené na začiatku tejto správy. Paralelne sa rokovalo vždy v 4 sympóziách vybraných zo 4 okruhov tak ,aby sa každý mohol zúčastniť na tých, ktoré boli pre jeho odborný záujem podstatné.

Prehľadnú informáciu o účasti a aktivite účastníkov na jednotlivých sympóziách podáva tabuľka Štatistika o sympóziách.

ŠTATISTIKA O SYMPÓZIÁCH

Č.	A	B	C	D	E	F	G
1	90	9	5	—	—	+	1
2	50	7	8	+	+	+	2
3	68	8	5	+	—	+	1
4	60	2	5	—	—	+	2
5	47	4	8	+	—	+	1
6	81	4	12	+	+	+	2
7	70	4	8	+	+	+	1
8	42	5	3	+	—	+	1
9	46	3	6	+	—	+	1
10	30	4	4	+	+	+	3
11	52	4	6	+	—	+	2
12	56	4	15	+	+	+	2
13	50	3	13	+	—	+	2
14	60	2	3	—	—	+	2
15	82	5	6	—	—	+	1
16	96	6	1	+	—	+	2
17	80	8	4	—	—	+	2
18	120	5	11	+	—	+	1
19	80	4	6	+	—	+	1

Č — číslo sympózia

A — počet prítomných

B — počet avizovaných diskutantov

C — počet spontánnych diskutantov

D — názorové nezhody (+ áno, — nie)

E — polemiky

F — návrhy výstupov do teórie a praxe

G — celkový dojem iniciátora sympózia o splnení zámeru sympózia
(na vzostupnej trojstupňovej škále)

Vzhľadom na to, že niektoré vedecky i spoločensky aktuálne témy sa medzi návrhmi, ktoré prišli od členov, nevyskytovali, organizátori sa rozhodli skompletizovať náplň ústredného zamerania zjazdu vyžiadanými prednáškami na určité témy tak, ako sú v štruktúre zjazdu uvedené.

Projekt VI. zjazdu predpokladal postrehy zamerané na najdôležitejšie výsledky vedecko-výskumnej činnosti psychológov SSR získané za posledných 5 rokov. Nebolo ich veľa a ukázalo sa, že pre osvojenie a „zdomácnenie“ tejto formy komunikácie odborných výsledkov treba u nás ešte dosť urobiť. Niektorí účastníci zjazdu poslali aj postrehy, ktoré sa zaradili pod záhlavie „Z psychologických pracovísk SSR“.

V rámci zjazdu sa 25. 8. 1983 konalo aj valné zhromaždenie členov SPS s týmto programom:

1. Doplnok k stanovám SPS vyplývajúci z nových stanov ČSPS (D. Kováč)
2. Správa o činnosti SPS za obdobie od minulého zjazdu (1978—1983) (J. Müllner)
3. Správa o hospodárení v SPS a stanovisko revíznej komisie (E. Brozmanová, J. Senka)
4. Návrh právnej normy o psychologickéj starostlivosti (M. Kubalák)
5. Voľby ÚV SPS na ďalšie funkčné obdobie
6. Rozprava k všetkým bodom programu
7. Prijatie uznesení.

Na základe tajného hlasovania zvolilo valné zhromaždenie SPS ústredný výbor SPS na nové funkčné obdobie.

Text uznesenia i zloženie nového výboru SPS uverejňujeme v tomto čísle nášho bulletinu na inom mieste.

V priľahlých priestoroch auditórií bola inštalovaná výstavka knižných publikácií, psychodiagnostických metodík a prístrojovej techniky národného podniku Psychodiagnostické a didaktické testy.

V predposledný deň zjazdu v priestoroch vysokoškolského domova Družba sa uskutočnil spoločenský večer, ktorý spestrili vystúpenia pripravené Bratislavskou oblastnou skupinou.

Záver zjazdu sa uskutočnil v sobotu 27. 8. 1983. Bilanciu priebehu a niektoré výsledky zjazdu predniesol D. Kováč; prítomní spontánne vyjadrili súhlas s jeho predbežným hodnotením zjazdu.

Účastníci zjazdu poslali pozdravné listy ÚV KSS, Predsedníctvu SAV a podpredsedovi vlády SSR Ing. Júliusovi Hanusovi.

Keď máme zhodnotiť zjazd, jeho význam a výsledky, musíme vyjsť z uvedomenia si toho, že každý zjazd mal nevyhnutne pečať doby, v ktorej sa koná, osobitného stanového cieľa, ale vždy aj hlavného iniciátora, človeka, ktorý načrtával základný koncept jeho obsahu i formy.

Šiesty zjazd slovenských psychológov sa pripravoval i vzišiel v období, v ktorom sa osobitne vyzdvihuje potreba využívať vedu a v ktorom sa vyzýva zapájať do zlepšovania podmienok života nášho ľudu aj poznatky vied o človeku.

Jeho téma Psychológia a utváranie osobnosti vyzývala stretnúť sa v spoločnej práci a úvahách o tomto dôležitom predmete vedy a našej vedej disciplíny osobitne, priniesť so sebou svoj podiel — svoje znalosti, výsledky svojej práce a úvah i svoju zaangažovanosť na riešení problémov rozvoja osobnosti v našich súčasných spoločenských podmienkach — a so sústredenou pozornosťou prediskutovať smery ďalšej práce a participácie psychológov na utváraní želateľných črt ľudí v rozličných oblastiach spoločenského života a v rozličnej profesijnej praxi psychológov. Forma zjazdu — spôsob, akým sa o otázkach rokovalo — umožnila skutočnú participáciu všetkých, čo prišli na zjazd so záujmom uplatniť svoje vedomosti, svoj názor, svoje stanovisko a v spoločnej diskusii dospieť k dorozumeniu, spoločným záverom a rozhodnutiam o smeroch a formách ďalšej práce.

Bohatá a živá účasť na rokovaní, neochabujúca pozornosť, s ktorou účastníci sledovali až do samého konca všetky aktivity, a závery i návrhy, ktoré sa v jednotlivých sympóziách priamo a bezprostredne sformulovali, ukazujú, že podmienky, ktoré sa pre zjazd vytvorili, boli nielen vysoko stimulujúce, ale navodili aj atmosféru náročného odborného rokovania a zaangažovania do problémov svojho odboru a profesie.

Výsledky zjazdového rokovania ťažko vtesnať len do formy viet, konštatovaní a návrhov, ktoré z jednotlivých sympózií alebo celých ich blokov vyšli a ktoré budú v plnom znení uverejnené v Protokole VI. zjazdu SPS.

Hlavný výsledok zjazdov, konferencií, seminárov, je vždy priamy dopad samotného diania, rokovania, diskusií na ich účastníkov. Ťažko sformulovateľný zisk zo zmysluplného rokovania a výmeny názorov je totiž podkladom ďalšieho vlastného usmernenia i rozvoja a pokračovania v práci, obrazne povedané ďalším stupienkom na rebríku, po ktorom človek vo svojej odbornej práci vystupuje. Osobné dojmy, ale ešte viac rozhovory organizátorov s množstvom účastníkov zjazdu oprávňujú predpokladať, že tento hlavný výsledok sa na VI. zjazde dosiahol.

Iný druh výsledkov možno vidieť v sústredení ľudí — psychológov z určitých pracovných sfér a ich úsilia poučiť sa navzájom zo skúseností a pomôcť tak uplatniť a presadiť využívanie psychológie v určitom úseku spoločenského života a praxe. Aj tento výsledok sa na VI. zjazde, ako na to poukazuje oživenie iniciatívy v niektorých oblastiach psychologickéj práce (napr. psychológov zamestnaných v sfére obchodu), pravdepodobne dosiahol.

Výsledky sformulované v zámeroch a návrhoch jednotlivých blokov sympózií by bolo možné veľmi ekonomicky vyjadriť asi takto:

1. konštatovalo sa, so skromnosťou ale presvedčením, že na tých úsekoch starostlivosti o človeka a rozvoj jeho osobnosti, na ktorých sú služby psychológie dávnejšie rozvinuté, sú zásahy psychológov do života spoločnosti kompetentné a účinné;
2. na to, aby sa pôsobenie psychológie pri utváraní osobnosti socialistického človeka mohlo u nás ešte viac rozvinúť a psychológia plne uplatniť, treba spĺňať určité úlohy a vytvárať určité podmienky:

- a) v psychológii samotnej, predovšetkým v jej hlavných ideovovedných inštitúciách a pracoviskách,
- b) v inštitúciách riadiacich tie oblasti života našej spoločnosti, v ktorých sa psychológia môže výrazne uplatniť (rezorty školstva, zdravotníctva, kultúry, práce a sociálnych vecí, priemyslu, obchodu),
- c) vo vysokých vládnych inštitúciách a orgánoch.

Uvádzame tu tentatívne usporiadaný a veľmi zhustený výber návrhov a požiadaviek sformulovaných v záveroch jednotlivých sympózií.

Vela návrhov je adresovaných psychológii samotnej a do radov psychológov; ukazuje to, že sa kriticky zamýšľame aj nad vlastným podielom viny na tom, že zatiaľ nie sme pri rozvíjaní a uplatňovaní našej disciplíny tam, kde by sme chceli byť, i na to, že stúpa zdravá náročnosť na vlastnú prácu a všetky druhy „produkcie“ psychológie u nás. Čo hlavne sa tu navrhuje a žiada:

- Rozvinúť diskusiu o teoreticky nevyjasnených otázkach skúmania osobnosti, podať prehľad a kriticky zhodnotiť poznatky z buržoázných krajín vytvoriť metodologickú a metodickú bázu pre možnosť základného i aplikovaného výskumu otázok utvárania osobnosti, integrovať naše dosiaľ existujúce výskumy týchto otázok (napr. v škole), stimulovať výskum, ktorého výsledky sú potrebné pre konkrétnu psychologickú prax.
- Venovať pozornosť otázkam etiky našej profesie, viesť k zodpovednejšiemu prístupu psychológov k plneniu svojich úloh, dbať o náročnejšie posudzovanie prác, vyžadovať viacnásobné oponentúry vydávaných psychologických pomôcok, dbať o to, aby verejné vystúpenia psychológov boli seriózne a vychádzali z poznatkov vedy, aby informácie z oblasti psychológie podávané verejnosti boli solídne.
- Výstupy, informácie a poznatky odovzdávať príslušným miestam tak aby boli zreteľné a mohlo sa im dostať plnej podpory.
- Všímať si neustále účinnosť vzdelávania psychológov na vysokých školách a ich prípravu pre život v povolani.
- Cielene viesť psychológov ku konštrukcii a modifikácii potrebných metodík a pomôcok, zaoberať sa otázkami stanovenia kritérií pre vyšetrovanie, revidovať staršie používané metodiky.

Mnohé návrhy a požiadavky sú adresované aj psychológii, ale predovšetkým riadiacim orgánom rozličných rezortov. Takýmito sú požiadavky:

- Vytvárať systémy doškoľovania a dlhodobej odbornej praxe psychológov po skončení vysokoškolského štúdia, vytvárať konzultačno-metodické strediská pre špecializované profesijné skupiny, venovať viac pozornosti otázkam prevencie maladjustácie a porúch osobnosti, umožniť a vyžadovať účasť psychológie pri rekrutácii a výbere ľudí do dôležitých povolání, posilniť psychologickú prípravu vo vzdelávaní

učiteľov, vypracovávať a zúčastňovať sa na vypracovaní rozličných programov edukácie.

Požiadavky a návrhy, ktorých splnenie závisí predovšetkým, alebo len od „iných“ nie sú početné, ale nie nepodstatné:

— Ustanoviť funkciu školského psychológa, vydávať potrebné pomôcky, vyhradiť experimentálne školy, zaviesť psychológiu do štúdia, i postgraduálneho štúdia na tých odboroch prípravy pre povolanie, v ktorých je to osobitne potrebné, dobudovať a rozšíriť siete existujúcich psychologických pracovísk (v zdravotníctve, v masovokomunikačných prostriedkoch), zapájať psychológiu do komplexných pracovných systémov.

Na najvyššie vládne orgány sa obracia požiadavka a návrh na legislatívnu právnu normu o poskytovaní psychologických služieb.

Vieme, že vytvorenie tejto podmienky pre prácu psychológov ešte nie je zárukou vysokej kvality a účinnosti psychologických služieb, ale dôležitým predpokladom ich vedomia, že sú potrební, že sa s ich príspevkom ráta a že si psychológia môže aj v našej spoločnosti získať rešpekt, ktorý jej poznatkovému fondu i výsledkom jej intervencií do života jednotlivcov i spoločnosti právom patrí.

Na zjazde sa získali aj mnohé skúsenosti a poznatky týkajúce sa samotnej organizácie a usporiadania zjazdov:

— Na rozdiel od praxe, keď pri organizovaní odborných podujatí si ústredný orgán vyčlenil pomocné orgány — programovú, organizačnú komisiu a pod., osvedčilo sa, že vrcholové podujatie SPS má v plnom rozsahu zabezpečovať sám ústredný orgán; pomocná organizácia, akou by mohol byť napr. výbor oblastnej skupiny SPS v mieste konania zjazdu, by však mala prevziať väčšiu časť organizačných úloh, než tomu bolo doteraz.

— Ukázalo sa, že je opodstatnené organizovať monotematické zjazdy, t. j. vymedziť ústredné zameranie zjazdu a dôsledne mu podrobiť celú náplň. V prípade ústredného zamerania VI. zjazdu sa ukázalo, že „Psychológia a utváranie osobnosti“ sa vyznačovalo vedeckou nosnosťou, malo vysokú spoločenskú aktuálnosť a napokon bolo aj relevantné kapacitám psychológov SSR (sústredilo značnú časť špecializovaných i ďalších odborníkov k intenzívnemu i extenzívnemu rokovaniu).

— Zo zjazdu i doterajších psychologických podujatí v ČSSR možno vyvodit, že tradičný referátovo-sekciový charakter väčších podujatí je v našich podmienkach už do značnej miery prekonaný; zvyšuje difúznosť celkového rokovania, rozčleňuje účastníkov na zopár aktívnych jednotlivcov a menšie či väčšie skupiny pasívnych, neumožňuje náležité hodnotenie vystúpení, konfrontáciu názorov; auditívne podávanie informácií značného množstva sa stáva málo efektívnym atď. Nové formy odborných rokovaní, ktoré sa v zahraničí v posledných rokoch ujali, využívajú aktivity relatívne homogénnych zoskupení, hľadanie riešení v konfrontácii názorov, sprostredkujú veľa názorno-

obrazných informácií a i. Preto aj projekt VI. zjazdu vyzdvihol de-
centra rokovania sympózia diskutantov. Namiesto organizátorov vy-
tvorili sme funkciu iniciátorov, načrtli sme istý model priebehu sym-
pózia počítajúci s avizovanými a spontánnymi diskutantmi, napokon
vytypovali hodnotiteľov.

Zo skúseností členov P SPS a prvých informácií zodpovedných za sym-
póziá vyplynulo, že nová forma sa plne osvedčila. Svedčí o tom 70—90 %
prítomnosť, celkovo 230 vystúpení a návrhy početných výstupov.

Možno povedať, že zhruba tretina sympózií diskutantov sa plne vyda-
rila, tretina bola viac-menej úspešná, kým ostávajúca tretina sa popri
pozitívach vyznačovala aj istými nedokonalosťami a nedostatkami; sčasti
ich možno pripísať neraz až príliš náročnému zameraniu sympózia, sčasti
menej zaangažovanosti iniciátorov na nových formách, sčasti pretrvá-
vajúcim návykom „referovať“. Slovom, nové formy si vyžadujú všestrann-
nejšie, zrelšie osobnosti.

Skutočnými výsledkami zjazdu budú však až jeho uskutočnené zámery
idey a návrhy. Tie nemožno jednoducho zachytiť, vidieť, zbilancovať a pri-
písať jednému podujatiu, jednému zjazdu. Dvadsaťpäťročná kontinuita
snáh Slovenskej psychologickej spoločnosti a predošlých päť zjazdo-
však jasne ukazuje, že komunikácia psychológov, pre ktorú sa na zjaz-
doch vytvárajú podmienky, dorozumievanie, spoločne prijímané rozhod-
nutia mali vo vývine psychológie a jej uplatňovaní u nás podstatný vý-
znam. Je preto veľmi dôležité, aby sme nielen napĺňali tieto svoje zá-
mery a rozhodnutia, ale udržali si potrebu i schopnosť skutočného vzá-
jomného dorozumievania, aby sme pre blaho nášho ľudu mohli dávať
vždy viac z toho, čo sa v psychológii, v tejto nevelkej, ale veľmi dôle-
žitej oblasti ľudského poznania, postupne osvetľuje a získava.

Damián Kováč,
Veronika Kováliková

VÁŽENÍ HOSTIA!
VÁŽENÉ KOLEGYNE A KOLEGOVIA, SÚDRUŽKY A SÚDRUHOVIA!

Z poverenia ÚV otváram rokovanie VI. zjazdu Slovenskej psychologicko-kej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied.

Dovoľte mi úvodom privítať na našom zjazde vzácných hostí.

Srdečne vítam: tajomníka MV KSS doc. dr. Pavla LOMENA, CSc., podpredsedu Vedeckého kolégia filozofie, psychológie, pedagogiky a vied o štáte a práve SAV prof. dr. Ondreja BALÁŽA, DrSc., vedúceho politicko-organizačného odboru SVOZ pracovníkov školstva a vedy dr. Mariána MEDLENA, vedúcu oddelenia školskej psychológie Psychologického ústavu Maďarskej akadémie vied dr. Jarmilu KURTIOVÚ, CSc., člena predsedníctva Hlavného výboru Československej psychologicko-kej spoločnosti pri CSAV dr. Eduarda URBANA, národného umelca prof. dr. Ota FERENCYHO, zástupcu náčelníka VPA KG — prorektora pre vedu generálmajora prof. dr. Františka HATALU, CSc., predsedu Slovenskej filozofickej spoločnosti pri SAV prof. dr. Rudolfa ŠÍMU, DrSc., predsedu spoločnosti pre štúdium VNČ pri Slovenskej lekárskej spoločnosti doc. dr. Vladimíra ZIKMUNDA, CSc., predsedu Slovenskej antropologickej spoločnosti pri SAV doc. dr. Milana POSPÍŠILA, CSc. s radosťou tlmočím pozdrav a želanie úspechov nášmu zjazdu od prezidenta svetovej unie psychológov, profesora Klixu z NDR.

Napokon srdečne vítam vás všetkých, kolegyne a kolegovia, so želaním, aby ste svojou aktivitou prispeli k plodnému rokovaniu nášho zjazdu, ktorého príprave venovali organizátori veľa úsilia. V tomto úsilí sú zahrnuté aj vaše námety, podnety a príspevky. Ako vyplýva z pripraveného programu, zjazd je svojim obsahom a členením netradičný, čo organizátori považujú za adekvátne členskej základni, zvyšovaniu úloh i potrebe urýchlenia toku informácií medzi nami. Upustili sme od „referátov“ formy v snahe umožniť čo najväčšiemu počtu účastníkov (resp. všetkým) aktívnu účasť v 19. sympóziách diskutantov, ktoré tvoria najväčšiu zložku rokovania. K rozšíreniu vzájomného informačného vplyvu slúži aj priestor pre komunikáciu posterami.

Organizátori zjazdu sú presvedčení, že všetci prispejeme k úspešnému priebehu nášho zjazdu, naplneniu všetkých bodov pripravovaného programu.

Súдруžky a súdruhovia!

Náš VI. zjazd sa koná v roku, v ktorom bola v celom pokrokovom svete venovaná pozornosť pamiatke geniálneho revolucionára, zakladateľa vedeckého komunizmu Karola Marxa. Marxove epochálne objavy uskutočnili premenu socializmu z utópie na vedu, spôsobili, že sa v dvadsiatom storočí vývoj ľudskej spoločnosti obrátil k socializmu a právom sa hovorí o storočí víťazstva marxizmu-leninizmu. Potvrdili sa Marxove tézy, ako povedal súdruh Ponomariov, o historickej úlohe robotníckej triedy, ktorá v praxi dokázala, že je schopná skončiť

s kapitalistickým vykorisťovaním, postaviť sa na čelo boja národov a za-
bezpečiť víťazstvo socializmu.

Viac ako inokedy sú dnes pre ľudstvo aktuálne Marxove konštatova-
nia, že zo všetkých neuhov kapitalizmu sú najťažším a najnebezpečnej-
ším vojny, ktoré pramenia z jeho dravčej podstaty (Ponomariov, 1983).
Tento neuh a súčasná politika imperialismu sa odráža vo fanatickom
antikomunizme, v nenávisti k socializmu. Preto, ako povedal s. Bilak na
Medzinárodnej konferencii Karol Marx a naša doba, niet dnes skutočne
naliehavejšej a závažnejšej úlohy, pred ktorou stojí všetko ľudstvo, ako
zabrániť najväčšiemu zločinu súdobého imperialismu — príprave jad-
rovej vojny a zmaříť jeho hrozivé plány.
Súdružky a súdruhovia!

Existencia reálneho socializmu, budovanie rozvinutej socialistickej
spoločnosti vyžaduje od všetkých jej členov, aby prispeli k tomuto rozvoju
zo všetkých síl, čo pre nás konkrétne znamená splniť úlohy vytýčené
XVI. zjazdom Komunistickej strany Československa.

Ako vyplýva z 8. zasadania ÚV KSČ, k zvyšovaniu efektívnosti nášho
hospodárstva má prispieť rýchlejšie uplatňovanie vedeckotechnického
rozvoja. Nie je prehnané, ak poviem, že niet oblasti, kde by zvyšovanie
efektívnosti neovplyvňovali aj psychologické aspekty. Ak niet o tom
pochýb v oblasti výchovy, propagandy, predchádzaní a odstraňovaní
porúch vývinu a pod., ani urýchlené uplatňovanie vedy a techniky v praxi
nie je výnimkou. Na ilustráciu citát z referátu s. Jakeša „... uplatňovanie
výsledkov vedy a techniky je sprevádzané mnohými problémami, od vyš-
ších nárokov na kvalifikáciu, utváranie nových pracovných kolektívov
a prechod do iných oblastí výrobnéj činnosti.“ Z citátu je zrejmé, že
stúpne napr. potreba viacprofesnosti, a to nielen vzhľadom na technický
pokrok a zmeny technológie, ale aj vzhľadom na základnú potrebu no-
vých progresívnych brigádnych foriem práce. Záleží na nás, aby sme
cieľavedome prispievali k úspešnému riešeniu týchto problémov. Máme
pre to veľmi dobré predpoklady: širokú základňu odborne pripravených
psychológov, výsledky výskumov, ktorých zovšeobecnenie môže prispie-
ť k riešeniu aj tých najnovších a skúsenosťou ešte nepreverených prob-
lémov. Sme toho názoru, že aj program nášho zjazdu vytvára všetky
predpoklady pre plodné rokovanie a zveladenie našich poznatkov v pro-
spech socializmu.

Náš prínos pre vec mieru a socializmu bude aj plnením odkazu SNR
najslávnejšej kapitoly našich novodobých dejín, ktorého 39. výročie
v týchto dňoch pripomíname.

Nech je VI. zjazd Slovenskej psychologickéj spoločnosti pri Slovenskej
akadémii vied zjazdom nás všetkých a podnetom do ďalšej užitočnej
práce v prospech našej socialistickej vlasti!

Ján Vonkomec

SLOVENSKÁ PSYCHOLOGICKÁ SPOLOČNOSŤ JUBILUJE

Pred piatimi rokmi na V. zjazde našej spoločnosti (r. 1978) v Novom Smokovci pripomínali sme si polstoročnú históriu psychológie na Slovensku už ako profesionalizovanej a inštitucionalizovanej disciplíny. A dnes — na VI. zjazde — z poverenia výboru vo svojom príhovore mám zacieliť našu pozornosť na ďalšiu významnú udalosť vo vývoji psychologických vied u nás — na štvrtstoročie trvania Slovenskej psychologickkej spoločnosti, založenej 11. októbra 1958. Založenie SPS je udalosťou prvoradého a osobitného významu. Pravda, keď sme si sprítomňovali faktografiu tohto štvrtstoročného organizujúceho sa spoločenstva psychológie a psychológov na Slovensku, ukázalo sa, že tu ide o úlohu, ktorá prekračuje rámec a časové možnosti príhovoru. Jej systematické spracovanie je však jeden zo základných predpokladov sebapoznania, sebahodnotenia a ďalšieho rozvoja slovenskej psychológie i v širších kontextoch života vedy a spoločnosti.

Aj keď pristupujeme k našej problematike z určitého všeobecnejšieho nadhľadu, treba s určitosťou konštatovať, že Slovenská psychologická spoločnosť (SPS) od svojich počiatkov podnes plní mnohé vitálne základné funkcie vo vývoji našej disciplíny. Koordinuje, integruje, organizuje i úspešne naviguje život spoločenstva psychológov na Slovensku. Povzniesla ho na novú úroveň. Je teda dostatočný dôvod spomínať, zamýšľať sa, bilancovať i oslavovať.

Nemožno sa však pritom zbaviť pocitu, že v určitých situáciách — akou je aj naša — mali by sme rozlišovať medzi oslavou a jubileom (i keď sa tieto pojmy užívajú ako totožné).

„Oslavy“ a „oslavovanie“ sú akoby v našej národnej náture. V tom sme, zdá sa, dosť výkonní, ba neraz aj hrdinskí. Chýr a známosť o tom siaha i ďaleko za naše chotáre. Založenie a 25-ročná existencia SPS je však dôvodom nielen na oslavovanie, je to — mala by to byť — jubilárna udalosť.

Jubileá a jubilárne udalosti mali by byť čímisi viac ako zvyčajnými oslavami. Majú vyjadrovať to, čo sa uznáva za obohacujúcu hodnotu v živote. Majú byť pamätníkom toho trvácneho, čo prežíva v združeniach ľudí. Jubileá nielen pripomínajú, ale i upevňujú a o nové dimenzie prehľbujú povedomie príslušnosti a spolupatričnosti. Združujú a zjednocujú, obnovujú a rozmnožujú sily, dávajú nový zmysel i nové ciele kolektív-nemu konaniu. Dialektický prístup k jubileám a jubilárnym udalostiam upozorňuje, že ich zmyslom nie je len rozvíjanie a akceptácia tradície. Sú a povinne musia byť súbežné aj chvíľami konfrontácií, skúšania, preverovania, spresňovania i tvorby nových hodnôt a cieľov.

SPS ako organizácia psychológov v socialistickej spoločnosti bola kreovaná, aby vykonávala aktívne funkcie pri budovaní psychológie v podmienkach Slovenska. A ako taká od r. 1958 zohrávala priam kľúčovú rolu v „prebudovaní“ našej psychológie na princípoch dialekticko-materialistickej filozofie a metodológie, v procese kritického vyrovnávania sa s tradičnou západnou psychologickou vedou.

Od založenia SPS bolo jasné, že ide nie tak o „vedeckú spoločnosť“ starého typu — spolok „milovníkov“ („amatérov“) a záujemcov o psychológiu. SPS sa kreje ako výberové združenie odborníkov-psychológov, ako článok organizovaného systému vedy v socialistickej spoločnosti. Pritom treba podčiarknuť, že organizovanosť je jednou zo základných charakteristík modernej vedy a má významný podiel na tom, čo nazývame vedecko-technickou revolúciou. Revolúcia vo vede má nielen svoje objektívne determinanty. V podstate je i revolúciou v človeku, revolúciou analizovaním subjektívnych faktorov, a to dvojnásobne musí zaujímať psychológiu.

Z dokumentov zo zakladajúceho zhromaždenia SPS (r. 1958) možno vyčítať, že psychológia u nás vstupovala do života na pohľad celkom skromne, že v porovnaní s vtedajšími dobovými udalosťami v našom národe a štáte založenie SPS sa javí len ako skutočne „podružná a tichá udalosť“ (Naša veda, VI, 1959, s. 79). Ale už pri formulácii úloh a programov dovnútra — do radov členstva SPS, do popredia vystupuje náročnosť, ktorá vyviera z presvedčenia o nezastupiteľnosti psychológie v teórii a systéme vied, ale i pri plnení revolučných úloh spoločenskej praxe.

Žiada sa však uviesť, že SPS ako nová dynamická kvalita, navigujúci a integrujúci faktor vo vývoji psychológie na Slovensku, nevznikla z ničoho.

Pôdu pre takýto krok a čin po II. svetovej vojne pripravil rýchly rozvoj psychologickéj praxe v ľudovodemokratickom Československu. Tento proces iniciatívne podporila aj Matica slovenská tým, že v rámci svojich vedeckých odborov už r. 1946 zakladá osobitný Psychologický odbor, umožňuje činnosť psychologických záujmových krúžkov pri Miestnych odboroch Matice v Košiciach a Bratislave, že v r. 1946—1948 vydáva prvý slovenský odborný psychologický časopis — „Psychologický zborník“.

No vlastné základy a východiská širokého rozvoja psychológie u nás sa datujú až od prechodu do 50-tych rokov, pochopením zmyslu, cieľov a ciest revolučného prechodu našej spoločnosti do jej nového obdobia.

V roku založenia SPS (1958) psychológia bola u nás už pre niekoľko desiatok ľudí hlavnou činnosťou a zdrojom živobytia. Na FF UK sa rozvíja štúdium psychológie ako osobitného odboru. Vznikajú a aktivizujú sa prvé psychologické, teoretické i aplikačné pracoviská. V rámci SAV zakladá sa najprv oddelenie psychológie pri Filozofickom ústave (1952) a potom Laboratórium experimentálnej psychológie (1954). Vzniká Psychologický ústav pri UK (1957), buduje sa prvá Psychologická výchovná klinika (1957) a pod. Ich prácu naša spoločnosť pozitívne oceňuje. V SAV sa začínajú vydávať špecializované odborné psychologické periodiká (Psychologický časopis, Psychologické štúdie). Uvedomovali sme si, že sa na psychológiu a psychológov čoraz dôraznejšie a náročnejšie obracia spoločenská objednávka. Jej plnenie sa stáva kritériom ideovej i praktickej hodnoty psychológie. Proces úspešnej spoločensky angažovanej aktivizácie psychológie u nás aj vďaka SPS prekonáva počiatočné kritické, i zdržanlivé i negatívne stanovisko k otázke postavenia i samostatnosti

psychológie ako vedy, jej miesta v systéme vied, i v rozvoji samostatnej profesionálnej praxe psychológov.

Pravda, tento proces — a nás v ňom — treba vidieť a chápať i v širších súvislostiach — v podmienkach vývoja socialistických krajín po XX. zjazde KSSZ prekonávajúcich niektoré chyby predchádzajúceho obdobia. Vytvára sa nový štýl života a práce v marxistickej vede, dotvára sa model podstatne rozšíreného demokratického priestoru pre tvorivé kritické diskusie a novú iniciatívu vedy. V ZSSR (r. 1957) sa zakladá psychologická spoločnosť, začína vychádzať časopis „Voprosy psichologii“ (1956), vznikajú odborné psychologické časopisy aj v ďalších socialistických krajinách (Československá psychologie od r. 1958 atp.). Ak dnes užívame plody tohto procesu, ako kolektív musíme pociťovať spoluzodpovednosť za jeho ďalší adekvátny rozvoj v prospech socializmu.

V takomto kontexte nebude od veci aspoň heslovite si pripomenúť niektoré konkrétne úlohy a strategické ciele prijaté zakladajúcim zasadnutím SPS:

— Svoje poslanie SPS bude rozvíjať v úzkej a aktívnej spolupráci s Československou psychologickou spoločnosťou (ktorej je SPS samostatnou súčasťou). Zdôrazňujú sa úlohy SPS pri organizácii a aktivizácii výskumnej a aplikačnej práce psychológov, pri prehĺbovaní vedeckého charakteru našej psychológie na báze dialekticko-historického materializmu. SPS v rámci ČSPS angažovane plnila tieto úlohy a bola jej iniciatívnym článkom. Napríklad v realizovaní viacerých vedeckovýskumných úloh a aj tým, že už takmer 15 rokov zabezpečuje rad celoštátnych úloh (vydávanie bulletinu Psychológ v Československu, spolupráca s n. p. Psychodiagnostika, ktorý má i medzinárodnú pôsobnosť v rámci krajín RVHP a pod.).

— SPS od počiatku dbala, aby slovenská psychológia nebola zahľadená do seba a nestala sa organizáciou iba regionálneho charakteru. Iniciatívne v teórii i praxi prispieva ku kompletizácii rozvoja vied o človeku i spoločnosti, posilňuje vnútornú integráciu psychológie ako teoreticko-praktického systému, rozvíja interdisciplinárnu spoluprácu v teórii i praxi.

— Od vzniku vedeckej psychológie u nás jej základnou črtou bola úzka spätosť s praxou. V období výstavby socializmu v našej vlasti tento trend dostáva reálnejšie korene. Aktívne prispieva k progresívnemu ekonomickému a ideovému rozvoju nášho národného spoločenstva a jeho kultúry ako rovnocenného a plnoprávneho člena spoločenstva socialistických krajín a národov.

— SPS vytvára platformu stretávania a mostíky medzi psychológmi a psychologickými pracoviskami; vykonáva tým nesmierne záslužnú organizačnú, koordinačnú a integračnú prácu v prospech slovenskej psychológie. Zaslúžila sa o prekonávanie rozbitosti a izolovanosti psychológov i psychologických pracovísk. Utužila pocit súdržnosti, vedeckej i profesionálnej identity v rastúcom počte psychológov, čím sa psychológia u nás reprezentovaná SPS stáva reálnou spoločenskou silou.

— Na rozdiel od iných vedeckých spoločností SAV, ČSAV, Slovenská psychologická spoločnosť od svojich počiatkov prehlasuje, že popri svojom vedeckom zameraní vykonáva aj profesionálno-stavovskú gesciu v rozvoji psychológie ako profesie. Ako orgán začala plniť isté „representatívne“ úlohy nielen pred odbornou a širšou domácou verejnosťou, pred „odborným svetom“, ale zastupuje psychológov v štruktúrach spoločností i pred úradnými miestami. Je jediným spoločensky uznávaným a psychológmi prijímaným gestorom sledujúcim rozvoj teórie a praxe psychologických vied u nás. Túto dôležitú prirodzenú autoritu SPS nesmie stratiť ani do budúcnosti.

Na otázku, ako plní SPS uvedené a z toho vyplývajúce funkcie, možno odpovedať aj rozsiahlou a všetko zasahujúcou kritikou.

Treba však prihliadať na fakt, že SPS pracovala a pracuje zväčša s dobrovoľným funkcionárskym aktívom. A z tohto zorného uhla nemožno nekonštatovať, že SPS za svojich 25 rokov v celoslovenskom i celoštátnom neradle (v tesnej spolupráci s českou psychológiou) vykonala ohromný kus práce. Za ňou stojí množstvo drobnej a mnohoročnej práce funkcionárskeho i členského aktívu. V tomto procese rástlo jeho seba-vedomovanie odborné i spoločenské.

Vďaka tomu slovenská psychológia je dnes doma i vo svete nielen známa, ale výsledky a prínosy prác slovenských psychológov a slovenských psychologických pracovísk v rozličných odvetviach teórie a praxe sú tam registrované i oceňované. V niektorých oblastiach dokonca reprezentujú špičkový vývoj psychológie v ČSSR a krajinách socialistického spoločenstva, t. j. sú prínosom aj k vývoju súčasnej marxistickej psychológie.

Na tomto fóre nemáme dosť priestoru, aby sme zachádzali do detailov, čo vykonala SPS — ústredný výbor, sekcie, komisie i jednotliví funkcionári za uplynulých 25 rokov.

Letmo sa dotkneme iba otázky zjazdov, konferencií a seminárov, ktoré SPS usporiadala alebo na ktorých participovala.

Z názvov ich tematických zameraní vidíme istý cielavedomý i strategický postup — smerovanie k širšiemu, zakotvovanie našej konkrétnej práce do celospoločenského života. Všimnime si napr., že I. československá konferencia psychológov v socialistickom Československu, uskutocnená v Smoleniciach (r. 1957) pripravila pôdu pre založenie psychologickéj spoločnosti a celá sa niesla v znamení hesla „Využitie psychológie v socialistickej spoločenskej praxi“. Načrtla všeobecný, globálny program psychológie v ČSSR.

Keď sa po časovom odstupe a z nadhľadu dívame na konferencie, zjazdy, semináre a akcie, ktoré potom nasledovali v priebehu šesťdesiatych rokov, zisťujeme, že dobre vyjadrujú určitú vnútornú logiku vývoja našej psychológie z hľadiska odborného i spoločensko-ideového.

Sústredovali sa na psychologickú problematiku výchovy a prípravy novej generácie pre život, na aktuálne problémy prestavby školstva a na objekt týchto úsilí — dieťa, žiaka, dospelávajúce generácie. Dobre to ilustrujú už názvy podujatí:

„Psychologické otázky prestavby našej školy“ (1961); „Výchova žiakov k povolaniu“ (I. čs. konferencia 1962 v Bratislave); „Problémy psychológie dieťaťa a mládeže“ (I. zjazd SPS — 1963 v Smoleniciach); „Súčasný problémy psychológie učenia a výchovy“ (II. zjazd SPS — 1966 v Smoleniciach) a pod.

V sedemdesiatych rokoch sa problematika rozširuje o nové okruhy:

III. zjazd SPS v Tatranskej Lomnici (1970) sa odohráva v znamení ústredného hesla „Psychológia a zdravý vývin osobnosti“.

Rokuje sa o stave a integrovaných koncepciách „Školského a profesijného poradenstva v podmienkach rozvinutej socialistickej spoločnosti“ (Smolenice 1972) a „O uplatnení psychologických vied v rozvinutej socialistickej spoločnosti“ — na IV. zjazde SPS v Košiciach (1974).

V. zjazd v Poprade a Starom Smokovci (1978) nás orientoval na problematiku „Psychológie a socialistického spôsobu života“.

Keď k tomu pridáme ústrednú tému terajšieho VI. zjazdu SPS „Psychológia a utváranie osobnosti“, môžeme konštatovať, že strategické ciele práce a rozvoja slovenskej psychológie boli správne vytyčované a nasmerované. A to aj preto, že neostávali len na všeobecnej rovine, ale aplikačne i teoreticky sa mnohoroako premietali do kontextov a akčných programov prác jednotlivých psychologických disciplín a odborných špecializácií psychológov.

Súbežne so širším zameraním zjazdov a konferencií organizuje sa rad podujatí zameraných na špeciálne úlohy a problémy psychológie práce, klinickej, pedagogickej, sociálnej, vývinovej psychológie a ďalších oblastí, ktoré za prekonaných 20—25 rokov dosiahli pozoruhodnú úroveň a podnes sú bohatým zdrojom poznávania i podnetom pre rozvoj teórie a všeobecného systému psychologických vied u nás.

Takto profilujúce sa spoločenstvo slovenských psychológov pri príležitosti 50. výročia KSČ (v máji 1971) na osobitnej konferencii zvolanej SPS mohlo úspešne súhrnne bilancovať celkový vývoj a ideový profil teórie a praxe psychológie v podmienkach SSR a materiál publikovať v osobitnom zborníku (1972).

Listovať v zborníkoch, správach alebo iných dokumentačných materiáloch z týchto podujatí je nevšedný zážitok. Z času na čas mal by sa každý z nás v nich hľadať i identifikovať línie svojej práce a svojho zaradenia v tomto procese. Vykonané dielo rozhodne nie je vyhasnutým „popolom minulosti“. Obrazne povedané, stačí sa ho dotknúť a vzápätí „iskrí“. Pravda, ak máme spoločné vlny príjmu, ak sme naladení na vzájomnú interakciu. Podnes tieto zdroje môžu byť bohatým a podnetným prameňom ideí, faktov, skúseností, projektov a plánov, ktoré zaväzujú. Ich plnenie a dotváranie sa svojím spôsobom stáva zrkadlom vierohodnosti nielen slovenskej psychológie ako celku, ale i každého z nás osobne.

Vážnejším faktom je, že v priebehu rokov sme nepocítili primeranú ozvenu a pulzáciu bohatstva týchto ideí v našich radoch a prácach. Nevyužívame ich dostatočne, niet naozaj rozvíjajúcich diskusií o nich, chýba dostatočná kontinuita a konfrontácie riešených problémov. Pracujeme a autorsky produkujeme často akoby popri sebe, monádovým spôsobom. Kolektívnou prácou v našej disciplíne nerozvíjame dostatočne špecifickú

atmosféru, čo je v určitom prostredí jednou z charakteristických vysokého stupňa kultúry vedeckej práce a predpokladom plnenia sociálnych funkcií vedy. Suché citácie, odkazy, konštatácie nenahradzujú dialógi, diskusie i polemiky o problémoch, nenahradzujú spoločnú tvorivú prácu. Dokonca treba povedať, že dosť často sa i vyhýbame diskusiám zatajujeme a „skrývame“ problematiku v dôležitom prípravnom štádiu jej vyjasňovania a hľadania optimálneho riešenia. Aj preto, že „len“ ak početné a nepublikované narába sa s nimi neraz ako s ideami a majetkami nikoho, volne sa preberajú a parafrázujú, porušujú sa etické normy spolupráce, čo bráni rozvíjať ozajstnú vedeckú komunikáciu už v prípravných fázach práce. Aj na tomto poli čaká SPS — jej sekcie i publikačné orgány — vykonať nevyhnutné. Začínať však treba už oveľa skôr, na seminároch s poslucháčmi, na pracoviskách rozvíjaním tímovej práce, pre hľadanie a formulovanie nových riešení, objavovanie nových ideí produktom adekvátnych interakcií tvorivých individuí v aktívnom sociálnom prostredí. Treba prekonávať individualistickú žiarlivosť na svojom ale i neúctu a prehliadanie podielu práce iných.

O angažovanú psychológiu dbala SPS nielen v oblasti spoločensko-ideologickej, teoreticko-bádateľskej. Vždy sme sa riadili princípom, že dobrú teóriu nevytvoríme bez praxe a naopak — efektívnu prax bez teórie.

Na nespočetných rokovaníach ústredného výboru, výborov Sekcií SPS (v spolupráci s ČSPS), zjazdov, seminárov, na početných každoročných zvolávaných plenárnych jarných a jesenných zasadnutiach SPS sa vynoľovala sústavná pozornosť aj procesu inštitucionálneho budovania a dotvárania profesie psychológa v praxi. Vznik a plný rozvoj nových profesií je však, ako vieme, zdĺhavý — generačný proces, je podmienený mnohými objektívnymi i subjektívnymi faktormi. Netrpezlivosť, planý voluntarizmus a subjektivismus tu nepomôže. Vyžaduje sa nielen mnoho trpezlivosti, ale i strategického myslenia, taktickej rozvážnosti a dlhodobého kvalifikovaného konania, a to od každého pracovníka — či už v aplikovanej alebo teoretickej oblasti psychológie.

Z takýchto aspektov treba pristupovať i k projektom — akciám, ktoré sa v posledných rokoch rozvíjajú na pôde SPS. Jedným z nich je pripravovaný — či pripravený návrh na legislatívne zabezpečenie a ochranu odborno-profesionálnych psychologických činností na Slovensku (o čom sa bude na zjazde hovoriť). Medzi ďalšie patrí doteraz nedostatočne riešená otázka odborno-metodického centra aplikovanej psychológie — centra odborných psychologických služieb v SSR.

Pri rozvíjaní jednotlivých disciplín a oblastí psychologických vied a ich realizácii v praxi osobitné miesto zaujímali a zaujímajú odborné sekcie našej spoločnosti. Napriek sezónnym výkyvom a medzerám v ich činnosti sa podstatným spôsobom podieľali na budovaní teoretických základov aplikovaných odvetví psychológie, na profilácii úloh, metód a organizácie práce špecializovaných psychológov v rozličných úsekoch a v rozličných inštitúciách našej spoločnosti. Aj tu vďaka spájaniu praxe s teóriou vcelku úspešne, hoci nie bez problémov permanentne prebieha vývoj aplikovanej psychológie v mnohých krajinách i s rozvinutou tr

díciou psychologickéj praxe. Vďaka takémuto vývoju sekcií SPS môžeme dnes hovoriť o dobrých základoch a solídnej úrovni našich aktuálnych aplikovaných psychologických disciplín, napr. pedagogickej, pracovnej, poradenskej, klinickej, školskej, forenznej psychológie a ďalších. Čerpajú z praxe, vzťahy prax—teória—prax sú piliermi psychologickéj vedy na Slovensku. Oživujú a stimulujú jej vývoj.

Je však potrebné upozorniť, že klasické delenie psychologických aplikovaných disciplín, ktoré má svoje korene kdesi v pozitivistickom myslení a klasifikačných pokusoch o triedenie vied z 19. storočia — je dnes už prekonávané. Nezodpovedá ani pokrokom teórie vedy, ani spoločenskej objednávke na aplikáciu vied. Preto musíme smelšie preverovať takpovediac „hranice“ medzi sekciami, aplikovanými a teoretickými disciplínami, aby ich chápanie nebolo na prekážku nielen interdisciplinárnej spolupráci psychológov v praxi. Je to pre sekcie jedna z najaktuálnejších prakticko-teoretických úloh aj z hľadiska inovácie učebných plánov riadneho a postgraduálneho štúdia psychológov. Aj najnovšie návrhy učebných plánov odborného štúdia psychológie v niektorých aspektoch sú totiž poplatné takémuto tradicionalizmu. Nepripravujú a neprofilujú profesionálne psychológov primerane reálnym i perspektívnym úlohám a situáciám v ich profesionálnom živote.

Na záver dovoľte, aby som v mene nás všetkých vyjadril úctu a vďaka našej jubilantke — Slovenskej psychologickéj spoločnosti. Je organizáciou, prostredníctvom ktorej nás verejnosť berie na vedomie. V celej pestrosti záujmov a tvorivých aktivít nás vnútorne spája a združuje, vytvára z nás vyšší celok, ktorý svojou kvalitou je viac než iba súčet jej členov. Chráni a rozvíja našu vedecko-profesionálnu a spoločenskú identitu.

Žiada sa pri tejto príležitosti vysloviť poďakovanie všetkým, ktorí sa od jej založenia podieľali na jej kreovaní a dotváraní až do dnešnej bohato rozvetvenej podoby.

XVI. zjazd KSC a posledné plenárne zasadnutia ÚV KSC a ÚV KSS opätovne identifikujú vedu ako rozhodujúci revolučný faktor našej epochy a osobitne danej fázy vývoja socializmu. Aj pre SPS do budúcich rokov by malo byť čestným záväzkom aktívne, angažované, tvorivo a pribojne sa podieľať na revolučnej úlohe — výstavbe novej spoločnosti, na aktivizácii a všestrannom rozvoji ľudského činiteľa, osobnosti ako subjektívneho nositeľa všetkých dejinných pohybov. Lebo ako sme v posledných dňoch opätovne počuli, utváranie nového človeka nie je iba najvýznamnejším cieľom, ale i nevyhnutnou podmienkou socialistickej a komunistickej výstavby.

Vieme, že rozvíjanie nových globálnych foriem sociálneho a individuálneho života, nie je nejakým približovaním sa k hotovému vzoru, ale v plnom zmysle slova hľadačstvom, tvorbou — kreativitou, aktivizáciou najcennejších fondov v ľudskej prirodzenosti — v prirodzenosti každého človeka. Pri odkrývaní a rozvíjaní tohto vnútorného bohatstva ľudského rodu psychologické vedy nemôžu chýbať, keďže ide o otázky a úlohy, ktoré sú v centre ich usilovania.

Jozef Koščo

LOMOV, B. F.: Kategórii dejateľnosti i obščenija v psihologii. *Voprosy filosofii*, 1979, No. 8, 34—47.

OBUCHOWSKI, K.: The Problems of a Model of Man en a Society of the Advanced Scientific-Technical Revolution. Poznań 1980 (manuscript, 26 p.).

PARDEL, T.: Psychológia, Psychodiagn., a didakt. testy, Bratislava, 1983.

PEČJAK, V.: Veliki psiholozi o psihologiji, Nolit, Beograd, 1983.

PEZLÁR, L.: Vystúpenie na III. teoreticko-praktickej konferencii „Aktuálne otázky socialistickej výchovy robotníckej mládeže“, Košice, 2—4, r. 1983.

ROSENZWEIG, M. R.: Trends in development and status of psychology from an international perspective. *Intern. J. Psychol.*, 17, 1982, 117—140.

ŠÍMA, R.: Človek v boji o seba a svoju budúcnosť. Pravda, Bratislava, 1981.

ŠVANCARA, J.: Interaction of social and biological determinants in the development and forming of the personality, 1982.

VONKOMER, J. (zostav.): Uplatnenie psychologických vied v rozvinutej socialistickej spoločnosti. Psychodiagn. a didaktické testy, Bratislava, 1975.

WERTHEIMER, M. et al.: Psychology and the Future. *Amer. Psychologist*, 33, 1978, 631—647.

WOLMAN, B. (Ed.): Handbook of General Psychology. Prentice — Hall, Englewood Cliffs, 1973.

ZIKMUND, V.: Psychosomatika, klinická psychofyziológia. Referát na vedecko-pracovnej schôdzke spoločnosti pre štúdium VNČ, Bratislava, 1981.

XXII nd International Congress of Psychology, Leipzig, GDR, July 6—12, 1980: Proceedings.

Materiály z 8. zasadnutia ÚV KSČ, 1983.

Materiály z júnového zasadnutia ÚV KSSZ, 1983.

SPRÁVA O ČINNOSTI SLOVENSKEJ PSYCHOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI PRI SAV NA VALNOM ZHROMAŽDENÍ ČLENOV, KTORÉ SA USKUTOČNILO POČAS VI. ZJAZDU SPS V AUGUSTE 1983

Činnosť Slovenskej psychologickej spoločnosti pri SAV plánuje, organizuje a riadi jej Ústredný výbor, ktorého podstatná časť v terajšom zložení nastúpila do funkcií po VZ pri tatranskom V. zjazde roku 1978. Odvtedy sa jeho skladba čiastočne zmenila, pričom k relatívne väčším zmenám došlo po rokovaní VZ pri V. zjazde čs. psychológov v Brneku 1980. Zloženie ÚV SPS pri SAV v tomto období bolo takéto: Karol Adamovič, Elena Brozmanová (hospodárka), Vladimír Černý, Ivan Červenka, Ján Danko, Ladislav Ďurič, Jaroslav Greisinger, Jozef Ihnacík, Jarmila Kačániová, Teodor Kollárik, Dorota Kopasová, Damián Kováč (predseda).

Veronika Kováliková (podpredsedníčka), Milena Kováčiková, Milan Kubalák (člen predsedníctva), Jozef Müllner (vedecký tajomník), Tomáš Pardel, Imrich Ruisel, Eva Snopková (náhradníčka), Andrej Stančák, Ivan Šipoš, Viera Špetuchová (náhradníčka), Milan Šulek, Ján Vonkomer (podpredseda). Vo funkcii revízorov pracovali Izolda Páričková a Ján Senka. V záujme zabezpečenia čo najvyššej funkčnosti a operatívnejnosti každý člen ÚV SPS bol poverený špecifickou zodpovednosťou, či už ako vedúci niektorej subzložky Spoločnosti (oblastné skupiny, odborné sekcie, komisie), alebo zabezpečovaním styku s redakciou bulletinu, či inými zložkami, s ktorými naša Spoločnosť spolupracovala. Výročné správy o činnosti sa pravidelne predkladali nadriadeným orgánom, podrobne však boli informovaní aj všetci registrovaní členovia prostredníctvom bulletinu Psychológ v Československu.

Podklady pre činnosť SPS pri SAV v najširšom meradle tvorili Rámcový plán činnosti ČSPS pri ČSAV a SPS pri SAV, ktorý sa aktualizoval a rozširoval v ročných akčných plánoch. Ďalej to boli závery zjazdov Spoločnosti, uznesenia zjazdov KSC a KSS a príslušné dokumenty ČSAV a SAV. Rámcový plán a akčné plány sa priebežne zverejňovali a aj povrchová kontrola ukáže, že len málo z plánovaného sa neuskutočnilo tak, ako by sme si boli želali. V danej súvislosti treba spomenúť medziodbovú spoluprácu, ktorá sa musí v budúcnosti rozvinúť v ešte širšej miere ako doposiaľ, a udeľovanie cien za významné príspevky (rieši sa). Naproti tomu sa uskutočnil celý rad vedecko-odborných podujatí, z nich viaceré mimo pôvodných plánov. Prehĺbila sa spolupráca s partnerskou ČSPS a inými spoločenskými organizáciami a verejnými inštitúciami. Predstavitelia SPS pri SAV na prijatí u prvého tajomníka ÚV KSS súdruha J. Lenárta informovali o najvýznamnejších výsledkoch, existujúcich problémoch a strategických úlohách rozvoja psychológie v SSR. Stretli sa s veľkým záujmom a tento rozhovor sa stal veľkou morálnou podporou pre našu rozvíjajúcu sa činnosť — osobitne v oblasti prípravy legislatívy poskytovania psychologických služieb v SSR.

V období medzi V. a VI. zjazdom SPS sme organizovali alebo spoluorganizovali viacero vedecko-odborných podujatí väčšieho rozsahu (okrem tých, ktoré sa uskutočnili v rámci sekcií a oblastných skupín). Chronologicky išlo o medzinárodnú konferenciu o problémoch psychodiagnostiky s n. p. Psychodiagnostické a didaktické testy (1979), V. zjazd čs. psychológov v spolupráci s ČSPS pri ČSAV (1980), každoročné Psychologické dni v uplynulých rokoch — aby sme spomenuli aspoň tie najdôležitejšie — na konci ktorých figuruje náš terajší zjazd. Nemenej významné, i keď rozsahom menšie, boli podujatia k medzinárodne vyhláseným problémom rokov (deti, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, starí ľudia), k významným výročiam (KSC, SNP, VOŠR), k problémom psychologických vied pri zabezpečovaní rozvoja čs. výchovno-vzdelávacej sústavy v Banskej Bystrici (1982) a interdisciplinárny seminár k storočnici K. Marxa v Smoleniciach (1983). ÚV SPS prevzal patronát nad aktívnou a reprezentatívnou účasťou našich psychológov na svetovom kongrese IUPsyS v Lipsku 1980.

Činnosť subzložiek našej Spoločnosti nebudeme na tomto mieste rozberať s taxatívnym vymenovaním usporiadaných podujatí. Výročná správa sa pravidelne publikovali v bulletine Psychológ v Československu a na správu za rok 1983 je ešte privčas; takisto ju sprostredkujeme v výročnom bilancovaní. Ako je známe, máme štyri oblastné skupiny, ktoré sa prenieslo ťažisko organizovania vedecko-odborného života v káľných podmienkach. Je to plne v súlade s pôvodnými zámermi. Bratislavská oblastná skupina je počtom najväčšia (viac než polovica všetkých členov SPS) a zdá sa nám aj najaktívnejšia. Tým ju prirodzene nechceme vyzdvihovať nad ostatné; najmä preto, že skutočné hodnotenie aktivity musí vzísť od členov každej skupiny z príslušného regiónu a takisto nie preto, že model, ktorý je vhodný v rámci jedného mesta bude menej vhodný v širšej krajovej lokalite. Je však dosť toho, z čoho by si v budúcnosti mohli vziať príklad aj ostatné oblastné skupiny. Rovnako v súlade so zámermi pracovali odborné sekcie. Naplnili programy stretnutí oblastných skupín a rozširovali aktivitu SPS a tým všetkých jej členov cez iné spoločenské a verejné organizácie. K pôvodným ôsmim sekciám pribudla v poslednom čase sekcia psychológa osobnosti, ktorá sa aktivizuje a má v pláne účinne podchytiť značný roký záujem organizovaných psychológov.

Kreovanie troch odborných komisií — pre otázky psychologickéj praxe, propagáciu s informatikou a terminológiou — dnes možno hodnotiť jednoznačne pozitívne. Prvá z nich rieši mimoriadne závažnú problematiku prípravy legislatívy poskytovania psychologických služieb v SSR, čo predstavuje aj jednu z ťažiskových otázok nášho zjazdu. Druhá komisia o sebe dáva vedieť najmä prostredníctvom bulletinu, organizuje však aj vlastný odborný život v oblasti psychológie masovej komunikácie. Terminologická komisia už tiež čímsi prispela, najmä na odborných podujatiach a v tlači, veríme však, že vykročí ešte ráznejšie. Vytvorila sa dve pracovné skupiny: psychológie obchodu, trhu a reklamy a psychológie tvorivosti. Najmä druhá sa s veľkou vervou pustila do práce a dokazuje, že má vyššie ciele, než len ťažiť z módnjej vlny.

Edičná činnosť Spoločnosti predstavuje oblasť našich aktivít, v ktorej sme neustále pocítovali nutkanie pridať, rozvinúť, skvalitňovať. Domnievam sa, že prelistovanie posledných štyroch čísiel bulletinu Psychológ v Československu je dobrým svedectvom toho, že naše úsilie nebolo zbytočné. Náš stavovský prostredník informácií nielen že je teraz zapodetý v slušnom šate, ale čo je dôležitejšie, je od čísla k číslu hutnejšie a viac naplnia svoje základné poslanie. Čo nás v tejto súvislosti mrzí je menšia aktivita našich českých kolegov, ktorých sa nám dosť problematicky darí pritiahnúť k aktívnejšej spolupráci. O to viac považujem za potrebné vysloviť uznanie a vďaku jeho hlavným tvorcom — redaktornej rade na čele s Jozefom Koščom a osobitne výkonnej redaktorky Elene Hradiskej. Edičná činnosť SPS sa ďalej rozširuje spoluprácou s inými organizátormi, s ktorými sa spolupracovalo na príprave a realizácii podujatí; v tomto smere je reprezentatívna aktivita Eleonóry Snopkovej z Domu techniky SVTS, ktorá veľmi iniciatívne spolupracovala s našimi sekciami psychológie práce a sociálnej psychológie, reprezent

rozpracovanými najmä Jozefom Danielom st., Teodorom Kollárikom a Milanom Kubalákom. V tejto súvislosti nemožno nespomenúť významný koordináčny príspevok Jána Senku, ktorý sa na spomínané aktivity významne podpísal vo funkcii predsedu Ústrednej odbornej skupiny psychológie pri ÚV komitétu pre vedecké riadenie ČSVTS.

Využívanie malotirážneho strediska SAV — na ktoré sme viackrát upozorňovali — je stále nedostačujúce, či presnejšie povedané, prakticky nulové. Za hotové a kvalitné vytlačenie rozličných materiálov Spoločnosti patrí vďaka riaditeľovi n. p. Psychodiagnostika, Vladimírovi Černému a pracovníkom tohto podniku. V rámci edičnej politiky sa vydali Stanovy, ktoré sme poskytli každému jej členovi a podľa zaužívanej praxe dostávajú ich aj všetci novoprijatí členovia. Konečne treba spomenúť aj zborníky z väčších podujatí, z ktorých niektoré dostali nielen priami účastníci, ale aj všetci členovia SPS pri SAV. K zámerom, ktoré sa už začali realizovať, patrí príprava podkladov pre svetový adresár psychológov a v budúcom roku plánujeme v zásade inovovať náš vlastný, teraz už značne neaktuálny adresár.

Zahraničné styky Spoločnosti medzi oboma zjazdami boli dosť bohaté. Na medzinárodnej konferencii o psychodiagnostike sa zúčastnili oficiálne delegácie psychologických spoločností ZSSR, BLR, MLR, PER a NDR. Z podujatia vzišiel aj protokol o vzájomnej spolupráci. Účasť našich psychológov na kongrese IUPsyS v Lipsku bola početná a ďaleko lepšie odzrkadľila (i prostredníctvom vystúpení) stav našej vedy v rámci psychologického sveta, než existujúci medzinárodný adresár. Z nášho podnetu sa počas brnenského zjazdu čs. psychológov zišli predstavitelia psychologických spoločností socialistických krajín ako iniciatívna skupina pre rozvoj ďalšej spolupráce pri výmene informácií, usporadúvaní spoločných podujatí, vydávaní publikácií, riešení spoločných postupov v medzinárodnom meradle. Založila sa tak tradícia, ktorá sa udržiava. Na podujatiach oblastných skupín v uplynulom období vystupovali významnejší psychológovia zo socialistických krajín v odbornom programe dosť často, osobitne na bratislavských a západoslovenských podujatiach. Akademik B. F. Lomov, prof. V. P. Zinčenko zo ZSSR, dr. J. Falkenhagen a prof. F. Klix — terajší prezident IUPsyS z NDR — sú iste reprezentatívnym výberom zo širšieho rámca aktívnych hostí. V hodnotenom období sa upravili a zintenzívnili aj vzťahy ČSPS a tým aj SPS k svetovej psychologickéj asociácii, v ktorej sú naše národné spoločnosti registrované.

Vedecko-výskumná aktivita SPS sa prejavila najmä vo vytvorení a realizácii starostlivo pripravenej ankety o ľudských a odborných problémoch profesionalizácie psychológie. Anketové listy sa rozoslali všetkým členom a návratnosť (viac než polovica členov ich starostlivo vyplnila) svedčí o značnom záujme a ochote k spolupráci u našich kolegov. Výsledky sa spracovali tak, aby sa mohli v krátkej dobe prezentovať, a prirodzene, aby sa z nich dali vyvodiť odporúčania pre kompetentné orgány. K vedecko-výskumným aktivitám treba rátať aj oblasti, v ktorých členovia a funkcionári SPS participujú na štátnych a rezortných výskumných plánoch, resp. na projektoch politických a spoločenských organizácií. V bilancovanom období ich nebolo málo, ich vymenovanie by však našu

správu neúmerne predĺžilo. Informácie možno nájsť vo výročných správach odborných sekcií SPS pri SAV.

Osobitne sa chcem zmieniť o práci sekretariátu Slovenskej psychologickej spoločnosti. Rozsah jeho aktivít je veľmi široký; mimo styku s členstvom a funkcionármi zabezpečuje celý rad aktivít, ako je distribúcia bulletinu a iných materiálov Spoločnosti, organizačná príprava podujatí, styk s OSVS a ďalšie. Za každou z týchto širšie vymedzených aktivít sa skrýva často mravčia práca v osobnom voľne, navyše vykonávaná v stiesnených priestoroch. Rozsah prác si často vyžaduje účasť funkcionárov a aj príspevok pracovníkov ÚEPS SAV, ktorí vo viacerých prípadoch ochotne vypomohli. Táto práca však nie vždy nachádza zopovedajúcu odozvu u členov Spoločnosti. Napríklad osobné karty, ktoré sú základom našej kartotéky a ako také tvoria aj podklady pre vzájomnú komunikáciu, museli sme od mnohých viacnásobne vymáhať a dodávať sa nám ich nepodarilo skompletizovať úplne. Nečudujme sa, že náklady z veľkej zásielky materiálov prichádzajú späť desiatky obálok s označením „adresát neznámy“. Je namieste uvedomiť si, že patríme počtom k najväčším vedeckým spoločnostiam a väčšina prác súvisiacich s našimi aktivitami zabezpečuje sa dobrovoľne a bez nároku na odmeny.

Na záver správy uvádzame, že ÚV SPS v uplynulom období riešil niekoľko prípadov nekvalifikovaného vystupovania psychológov, respektíve vykonávania psychologických služieb osobami bez náležitej kvalifikácie. I tieto otázky by mali byť v budúcnosti vymedzené v rámci legislatívnej úpravy.

Vďaka nás všetkých patrí pracovníckam Organizačného strediska vedeckých spoločností SAV, ktoré nám pomáhajú nielen svojimi radami, ale aj aktívnym príspevom. Aj tu, na tomto našom zjazde.

Jozef Müllner

U Z N E S E N I E VALNÉHO ZHROMAŽDENIA SPS, USKUTOČNENÉHO V BRATISLAVE 25. VIII. 1983

Valné zhromaždenie SPS

1. s c h v a ľ u j e

- a) správu o činnosti ÚV SPS za obdobie od decembra 1980 do augustu 1983, pripravenú a prednesenú vedeckým tajomníkom SPS, správu hospodárky o hospodárení s prostriedkami SPS a správu riaditeľskej komisie;
- b) zmenu Stanov SPS vyplývajúcu z úpravy vzorových stanov vedeckých spoločností pri ČSAV a nevyhnutnú pre súladnú činnosť ČSPS a SPS;
- c) návrh právnej normy o psychologickom starostlivosti a dôvodov správu;
- d) výsledky volieb do ÚV SPS na nové funkčné obdobie;

2. k o n š t a t u j e,

že orgány SPS boli v uplynulom funkčnom období značne aktívne a záväzkom zabezpečovali plnenie úloh vytýčených v spoločnom rámcovom programe

činnosti ČSPS a SPS ako aj v plánoch aktív SPS stanovených na jednotlivé roky, že sa v činnosti dosiahli výrazné výsledky a vytvorili predpoklady pre ďalšie zvyšovanie ideovo-odbornej a odbornopracickej činnosti slovenských psychológov; preto navrhuje udeliť odstupujúceho výboru absolútorium;

3. u k l a d á
novému výboru SPS do konca októbra 1983 vypracovať plán aktivít na najbližšie obdobie (r. 1984) vychádzajúci zo spoločného rámcového programu činnosti ČSPS a SPS schváleného na Valnom zhromaždení ČSPS v decembri 1982 a usmerňovať prácu ostatných orgánov SPS počas celého nasledujúceho funkčného obdobia a

4. o d p o r ú č a
vo vlastnej aktivite i v usmerňovaní pobočiek, sekcií a komisií vychádzať z rozpracovania záverov 8. zasadnutia ÚV KSČ v pôsobnosti SAV a sústreďiť sa pritom predovšetkým

- na intenzívne hľadanie a využívanie možností prenikania a pomoci psychológie socialistickej spoločnosti praxi a
- na zvyšovanie kvality všetkej psychologickéj práce a kvality psychologickéj profesie.

Výbor SPS

Na valnom zhromaždení bol zvolený nový výbor SPS a odvtedy pracuje v tomto zložení:

Predsedníctvo

1. Kováliková Veronika — predsedníčka
2. Vonkomer Ján — podpredseda
3. Kubalák Milan — podpredseda
4. Müllner Jozef — podpredseda
5. Páleník Lubomír — vedecký tajomník
6. Brozmanová Elena — hospodárka
7. Hradiská Elena

Ostatní členovia

8. Adamovič Karol
9. Boroš Július
10. Černý Vladimír
11. Danko Ján
12. Ďurič Ladislav
13. Graca Štefan
14. Greisinger Jaroslav
15. Ihnacík Jozef
16. Kačániová Jarmila
17. Kolényi Eugen
18. Kollárik Teodor
19. Kopasová Dorota
20. Kováčiková Milena
21. Ruisel Imrich

22. Stančák Andrej
23. Šípoš Ivan
24. Špetuchová Viera
25. Šulek Milan

Revízori

26. Páričková Izolda
27. Senka Ján
28. Zápotočná Olga

Náhradníci

29. Hargašová Marta
30. Kováč Tomáš
31. Zala Gabriel

ORIENTAČNÁ INFORMÁCIA O PRIEBEHU, VÝSLEDKoch A STAVE PRÁC NA LEGISLÁCIÍ PSYCHOLOGICKEJ STAROSTLIVOSTI V RÁMCI SSR

Na Valnom zhromaždení Slovenskej psychologickej spoločnosti pri SAV, ktoré sa konalo dňa 25. augusta 1983 v Bratislave v rámci VI. zjazdu SPS, boli jeho účastníci informovaní o priebehu, výsledkoch a stave prác na legislatívii psychologickej starostlivosti. Prítomným sa dostal do rúk. Návrh právnej normy o psychologickej starostlivosti a Dôvodová správa. Predseda odbornej komisie pre profesionalizáciu psychológie (M. Kubalák) uviedol oba návrhy a informoval prítomných o cieľoch a zámeroch, ktoré sa ich spracovaním sledujú, o problémoch, ktoré boli pri tvorbe oboch materiálov treba prekonať, ako aj o tých, ktoré sú ešte pred nami.

Vzhľadom na skutočnosť, že čitatelia boli o stave príprav legislatívnej úpravy poskytovania psychologických služieb informovaní v čísle 1—2/82 Psychológ v Československu, vyberáme len tie časti z prednesenej správy, ktoré súvisia so stavom a výsledkami činnosti po uverejnení uvedenej informácie.

Po vykonaní inventarizácie jednotlivých druhov služieb a špecifikácii nositeľov kompetencie o ich poskytovaní bol analyzovaný stav v legislatívii jednotlivých psychologických služieb v rámci rezortov, resp. aplikovaných disciplín psychológie. V uvedenej súvislosti treba konštatovať, že išlo o pomerne rozsiahlu úlohu, na riešení ktorej boli zainteresované odborné sekcie, oblastné skupiny a celý rad kompetentných psychológov.

V súlade s predpismi o legislatívnej činnosti bolo treba zabezpečiť „nositeľa normatívnej iniciatívy“. V zásade nešlo o zanedbateľný problém, pretože pri norme všeobecnej záväznosti (ako je napr. uznesenie vlády) to musí byť jeden z členov vlády, resp. predseda SAV. Predseda SAV túto úlohu predbežne prijal, no treba ešte doriešiť niektoré s tým súvisiace problémy.

V súlade s výsledkami inventarizácie a špecifikácie jednotlivých druhov psychologických služieb, ako aj špecifikácie nositeľov kompetencie o ich poskytovaní bol spracovaný tzv. neparagrafovaný text návrhu právnej normy a dôvodová správa. Oba dokumenty boli prejednané na zasa-